

АСОЦИАЦИЯ
НА БЪЛГАРСКИТЕ
УЧИЛИЩА В ЧУЖБИНА

ASSOCIATION
OF BULGARIAN
SCHOOLS ABROAD

ПЕТ ГОДИНИ АСОЦИАЦИЯ НА БЪЛГАРСКИТЕ УЧИЛИЩА В ЧУЖБИНА

На 26-ти юли 2012 г. в София ще се отбележи 5-годишният юбилей на Асоциацията на българските училища в чужбина (АБУЧ). На тържеството ще присъстват както членове на Асоциацията, представящи български училища и образователни центрове по целия свят, така и представители на различни български държавни институции и организации, журналисти, издатели, гости.

Разбира се, всеки юбилей е повод за празнуване. Но 5-годишнината на АБУЧ ни предоставя възможността още веднъж да си припомним началото, да извършим равностметка на постигнатото и набележим нови приоритети.

„Ако е за в Българско, то времето е в нас и ний сме във времето, то нас обръща и ний него обръщаме.“ - пише Левски през 1868 г. и с думите, със своите велики дела остава завинаги в история на България. В нови времена думите на Апостола придобиват нови измерения. Те носят духа на новото време, изпълват го с ново съдържание, оставайки верни на родното.

Ваня Велкова, основател на Българското училище в Хамбург, съосновател и член на Управителния съвет на АБУЧ

„Ако е за в Българско...“ – с тази мисъл през пролетта на 2007 г. основатели и директори на няколко български училища зад граница започнаха пламенно да обмислят по какъв начин учителите и българските училища в чужбина да се сплотят, кой е пътят българските училища зад граница да бъдат чути в българската държава, как би могло да се въздейства на българските политици в посока редементирание на статута на българските образователни звена извън България. Очевидно бе нарязала необходимостта от организация, която да обедини българските училища извън България, която да ги подкрепя и най-вече – да постави на държавно ниво насъбралите се въпроси и дерзае за тяхното решаване. След продължителни обсъждания се оформи Инициативен комитет. Неговата дейност се ръководеше от две цели – да се извърши допитване сред българските учители зад граница относно необходимостта от създаване на асоциация, както и да се подготвят юридическите постановки за евентуално учредяване на такава асоциация.

Във връзка с това на 19.07.2007 г. в София се състоя Кръгла маса. На нея бе представена идеята за възникването на нова организация, обединяваща българските училища по света. Четиринайсет представителни на български образователни звена зад граница гласуваха за създаването на асоциация. Няколко седмици по-късно, на

15.08.2007 г. в Пловдив, бе основана Асоциацията на българските училища в чужбина. Единодушно бе гласуван уставът и подписан учредителният протокол. Учредители на АБУЧ станаха следните 10 лица: д-р Боян Кулов, г-жа Боянка Иванова, г-жа Боряна Занева, д-р Росен Димитров г-жа Снежина Мечева, г-жа Валерия Тошева, г-жа Райна Манджукова, г-жа Галина Иванова-Кумбару, д-р Ирина Ботева-Владикова, г-жа Ваня Велкова.

2007 година ще остане паметна в историята на българското образование зад граница. И сега, след изминалите оттогава пет години, с радост и удовлетворение можем да заявим: Асоциацията на българските училища в чужбина успя да обедини българските образователни центрове зад граница. Тя изведе на преден план наболелите в продължение на години въпроси на образованието по български език зад граница и ги представи на вниманието на българската общественост и българските политици. Като цяло, Асоциацията задвижи образователната политика на българската държава към българските училища в чужбина.

Убедена съм, че няма друга българска неправителствена организация, която да развива такава широка просветителска дейност, при това активно да стимулира и подпомага създаването на нови български образователни центрове по света с цел младото поколение българи, израстващо в чужбина, да съхрани националната си идентичност. Предполагам, че не съществува друга българска неправителствена организация, която да има толкова много представители по света и да поддържа с тях интензивни ежедневни връзки. Същевременно с това през годините се създаде мрежа за

контакти, обхващаща институции, организации, стотици лица на различни континенти. АБУЧ тясно си сътрудничи и с редица медии в България и чужбина, участва в обсъждания, представя становища относно национални програми и държавни закони.

В своята 5-годишна история Асоциацията на българските училища

български училища по света, представители на различни български институции, депутати, духовници, журналисти, общественици, издатели, гости. В програмата бяха включени доклади и презентации за дейността на българските образователни звена по света. Дискутирани бяха въпроси, свързани с взаимодействието между

виет крупен успех - чрез Националната програма „Роден език и култура зад граница“ българската държава започва да подпомага финансово българските училища в чужбина. Програмата е отговор на многократното поставяне на проблематиката от Асоциацията на българските училища в чужбина относно българските образователни звена зад граница, както и правата на българските деца, живеещи извън пределите на България, за които също е в сила новата Конституция на Република България. Член 26 (1) от Конституцията гласи: „Гражданите на Република България, където и да се намират, имат всички права и задължения по тази Конституция.“ Член 36 (1) посочва: „Изучаването и ползването на българския език е право и задължение на българските граждани.“

През 2009 г., когато бе оповестена Националната програма „Роден език и култура зад границата“, българската държава отпусна по Постановление № 146/2009 на Министерския съвет сумата от 5 млн. лв., в т.ч. средства за мониторинг. От тях бяха усвоени 3 млн. лв. и разпределени между 53 бенефициента.

29.07.2010 г., София - Трета конференция на АБУЧ на тема „Българските училища в чужбина“, организирана в Аулата на Софийския университет „Климент Охридски“. Форумът бе уважен от двама ресорни министри - г-н Сергей Игнатов, министър на образованието, младежта и науката (МОМН) и г-н Божидар Димитров, министър без портфейл. Участва г-н Милен Люцканов - зам.-министър на външните работи. Присъстваха академици от Софийския университет, над 200 представители на български училища и културни институти по света, журналисти, гости.

АБУЧ приветства политиката на новото правителство на България, което продължи Националната програма „Роден език и култура зад граница“ и през 2010 г. обяви нейното второ издание. Констатира се, че обнадяващо от първото субсидиране по Националната програма „Роден език и култура зад граница“, броят на българските учи-

Членове на АБУЧ на Общо събрание, София, 30 юли 2011 г.

в чужбина записа следните значими изяви и успехи:

16.07.2008 г., София - Първа конференция на АБУЧ на тема „Българските училища в чужбина и новата държавна политика за българите зад граница“, проведена в Парламента на Република България под патронажа и с личното участие на г-н Георги Пирински, председател на Народното събрание. Във форума участваха г-н Кирчо Атанасов - зам.-министър на образованието и науката, г-н Йордан Янев - зам.-председател на Държавната агенция за българите в чужбина (ДАБЧ), г-н Иван Станчов - български дипломат и бивш министър на външните работи на България, г-жа Велислава Дървева - виден български журналист и общественик. Присъстваха също над 120 представители на

българските училища в чужбина и българската държава, както и ролята на българската държава за подкрепата на образованието зад граница.

30.07.2009 г., София - Втора конференция на АБУЧ на тема „Роден език и култура зад граница“, състояла се в Националния исторически музей в София. Присъстваха г-жа Йорданка Фандъкова - министър на образованието, младежта и науката, зам.-председателят на 41-то Народно събрание - г-н Георги Пирински, г-н Божидар Димитров - министър без портфейл, председателят на ДАБЧ - г-н Димитър Димитров, зам.-председателят на ДАБЧ - г-н Йордан Янев, г-н Кривошишки, представител на кабинета на вицепрезидента.

Само година след първата конференция на АБУЧ бе оповестен и пър-

АСОЦИАЦИЯ
НА БЪЛГАРСКИТЕ
УЧИЛИЩА В ЧУЖБИНА

ASSOCIATION
OF BULGARIAN
SCHOOLS ABROAD

ПЕТ ГОДИНИ АСОЦИАЦИЯ НА БЪЛГАРСКИТЕ УЧИЛИЩА В ЧУЖБИНА

лица зад граница рязко се е увеличил на 125. Въпреки това, отпуснатите през 2010 г. от българската държава по Постановление на Министерския съвет № 665/2010 г. средства по Националната програма „Роден език и култура зад граница“, са намалени на 2 400 хил. лв., в т.ч. средства за мониторинг. Със сумата са подкрепени двойно повече бенефициенти, а именно 108 и съответно 9 401 деца.

20.11.2010 г., Мадрид - Конференция на българските училища в Испания, където е съсредоточена най-голямата българска диаспора в Европа. Г-жа Петя Цанева, президент на Асоциация „Балкан“, представи обстоен отчет за широката дейност на 31 български училища в Испания. Присъстваха редица преподаватели и настоятели от български училища на територията на Испания, представителите на български училища от Франция, Португалия, Румъния, Великобритания. Официални гости на срещата бяха г-н Иван Христов - посланик на Република България в Испания, г-н Костадин Коджабашев - генерален консул на България във Валенсия, председател на ДАБЧ - г-н Росен Иванов, г-жа Димитрина Ходжева - директор на Фондация „Димитър Бербатов“, видни българи, общественици, журналисти. Членове на Управителния съвет на Асоциацията изнесоха доклади за възрожденската мисия на българските училища в чужбина и връзката на тези образователни центрове с българските държавни институции.

05.02.2011 г., Дъблин - Първи семинар на българските училища в Република Ирландия и Северна Ирландия на тема „Българските училища в чужбина - проблеми и перспективи за развитие“. На срещата присъства лично посланикът на Република България в Ирландия, г-н Емил Янъзов. Гост на семинара бе г-жа Снежина Мечева - говорител на АБУЧ и директор на Българското училище към Посолството на Република България в Лондон, която сподели професионалния си опит. Бяха разисквани както специфични аспекти за българските училища в Ирландия, така и глобални теми за българските училища извън България. Набелязана бе последователност за поставяне на въпроси пред държавните институции в България относно образованието по български език в чужбина.

09.03.2011 г., Лондон - Среща на деветте български училища от Обединено Кралство Великобритания и Северна Ирландия, както и училищата от Република Ирландия. Организатори бяха Посолството на Република България във Великобритания, Българското училище към Посолството на България в Лондон и Асоциацията на българските училища в чужбина. Присъства посланикът на Република България във Великобритания и Северна Ирландия - г-н Любомир Кючуков. От името на Управителния съвет на АБУЧ на министър

Среща на членове на Управителния съвет на Асоциацията с народни представители в София

вителния съвет на АБУЧ на министър Сергей Игнатов бе връчена официална папка с материали за дейността на Асоциацията. Към него бяха отправени въпроси, касаещи българските училища по света, чието решаване на политическо ниво бе неотложно.

През 2011 г. броят на българските училища зад граница продължи стремително да нараства. По данни на Асоциацията, както и според официално оповестена информация през април 2011 г. от г-н Бойко Борисов - министър-председател на Република България, цифрата на българските образователни звена в чужбина достигна 172. На основание чл. 40 от Постановление № 334 на Министерския съвет от 2010 г. за изпълнение на държавния бюджет на Република България за 2011 г. Министерският съвет излезе с решение № 216 от 04.04.2011 г. за одобряване на национални програми за развитието на средното образование. Една от тези девет програми отново бе „Роден език и култура зад граница“. Въпреки увеличеният брой български училища в чужбина, гласуваният бюджет за тях по Националната програма бе в

размер на 2 150 хил. лв.

30.04.2011 г., Чикаго - Форум на българските училища и подкрепящите ги организации в САЩ на тема „Ролята на българските общности в САЩ за запазване на българския език и националното съзнание“. Инициативата за Форум бе на Българско училище „Джон Атанасов“ в Чикаго и Асоциацията на българските училища в чужбина. Почетни гости на Форумта бяха г-н Сергей Игнатов - министър на образованието, младежта и науката и г-н Георги Пирински - зам.-председател на Народното събрание на Република България. На Форумта присъстваха също представители на български дипломатически мисии в чужбина, български медии, компании, културни и духовни институции в САЩ и България, спонсори, обществено активни личности, представители на американската администрация в Чикаго. Във Форумта участваха представители на български училища от 15 града в 13 щата на Америка, директорите на българските училища в Лондон и Париж, д-р Кулов - председател на

Членове на Управителния съвет на Асоциацията с г-н Сергей Игнатов, министър на образованието, младежта и науката и г-н Георги Пирински, зам.-председател на Народното събрание на Република България, Чикаго, 30 април 2011 г.

АБУЧ, представител на Управителния съвет на АБУЧ. Бяха изнесени над 23 доклада и презентации, засягащи актуални въпроси на обучението по български език на територията на САЩ и зад граница. Същевременно с това широко бе разисквана темата за липсата на регламентирана нормативна уредба за българските училища в чужбина, както и темата за Националната програма „Роден език и култура зад граница“. Участниците във Форумта отчетоха срещата в Чикаго като най-високото постижение в диалога между неправителствените организации и държавата по отношение на образованието по роден език и култура зад граница. Конференцията на българските училища в САЩ още веднъж красноречиво показа приноса на АБУЧ за българските училища в чужбина и готовността на Асоциацията за бъдеща дейност в името на българските деца и българските образователни звена по целия свят.

Резултатите от състояния се през април 2011 г. Форум в Чикаго г. не закъсняха. На Кръгла маса на тема „Образователната политика за българските училища зад граница“, организирана от Министерство на образованието, младежта и науката през юли 2011 г. в София, министър Сергей Игнатов оповести, че по Националната програма „Роден език и култура зад граница“ за 138-те класиращи се проекта на българските училища в чужбина е отпусната допълнителна сума. С тази сума общият бюджет на програмата за 2011 г. възлезе на 4 164 065 лв., в т.ч. средства за мониторинг. На Кръглата маса министър Игнатов информира, че до края на календарната 2011 г. относно българските училища зад граница в Министерския съвет ще бъде внесено предложение за постановление.

На 08.12.2011 г. Министерският съвет на Република България прие Постановление № 334, с което постановява организирането и извършването на обучение по български език и литература, история и география на България за учениците от 1-12 клас и по български език за децата от предучилищна възраст в българските неделни училища в чужбина. Към Постановление № 334 на Министерския съвет от 08.12.2011 г. са включени също така преходни и заключителни разпоредби. В Отчета на дейността на Министерство на образованието, младежта и науката за последните три години (юли 2009 г. - юли 2012 г.) се посочва: „Одобрен е финансов механизъм за устойчиво финансиране и списък на българските неделни училища в чужбина – популяризиращи са българският език и култура, чрез НП „Роден език и култура зад граница“ и ПМС 334/08.12.2011 г. за българските неделни училища в чужбина.“ Със заповед № РД 09-397/09.04.2012 г. министърът на образованието, младежта и науката утвърди Списъка на българските неделни училища в чужбина за учебната 2012-2013 г.

Следва на 14 стр.

АСОЦИАЦИЯ
НА БЪЛГАРСКИТЕ
УЧИЛИЩА В ЧУЖБИНА

ASSOCIATION
OF BULGARIAN
SCHOOLS ABROAD

ПЕТ ГОДИНИ АСОЦИАЦИЯ НА БЪЛГАРСКИТЕ УЧИЛИЩА В ЧУЖБИНА

Продължение от 13 стр.

На основание чл. 25, ал. 4 от Закона за администрацията, във връзка с чл. 12 и чл. 14 от Постановление № 334/08.12.2011 г. на Министерския съвет на Република България за българските неделни училища в чужбина със Заповед № РД 09-603/16.05.2012 г. бе определен размерът на средствата на училищата, включени в Списъка на българските неделни училища в чужбина за учебната 2012-2013 г., а именно 4 027 339 лв. за 104 бенефициента. Паралелно с финансирането по 334 Постановление на Министерския съвет от 08.12.2011 г. ще продължи своето действие Националната програма „Роден език и култура зад граница“, чрез която се стимулира изучаването на българския език и литература, история и география на България от българите зад граница, както и провеждането на дейности, които способстват за укрепването на българската духовност, за съхраняването на националното самосъзнание, бит и култура. Съгласно Решение № 310 на Министерския съвет на Република България от 20.04.2012 г. бе обявено новото издание на Националната програма „Роден език и култура зад граница“. Общият бюджет на програмата за 2012-2013 г. възлиза на 1 100 хил. лв., в т.ч. средства за мониторинг.

След обнародването на Постановление № 334 на Министерския съвет на Република България от 08.12.2011 г. Управителният съвет на АБУЧ извърши следното изявление: „През последните години сътрудничеството между Министерството на образованието, младежта и науката и Асоциацията на българските училища в чужбина (АБУЧ) е все по-видимо и ползотворно. Израз на това е и първото постановление на Министерския съвет на Република България, което е изцяло посветено на българските училища в чужбина. Постановлението е признание от страна на държавата както на огромния труд на българските учители зад граница, така и на многогодишните усилия на Асоциацията на българските училища в чужбина. Този документ ще ни позволи да фокусираме усилията си към включването на българските училищата извън България в новия Закон за обществено образование, което от своя страна ще стимулира процеса на обхващане на все повече ученици и повишаване качеството на обучението в образователните звена извън пределите на България.“

През 2011 г. проф. д-р Никола Чиракчиев, секретар на Българо-американската асоциация, заяви: „Асоциацията на българските училища в чужбина провокира много неща, които не биха се случили.“ Преди броени дни, на състоялата се Трета поредна годишна неформална среща на българските организации с идеална цел в Чикаго на 07.07.2012 г., издателят на вестник „България Сега“ в Чикаго - г-н Светлозар

Делегати на Първата конференция на АБУЧ, състояла се на 16 юли 2008 г. в Парламента на Република България

Момчилов посочи: „Според мен, за да бъде политиката на България успешна спрямо българите в чужбина, тя трябва да се базира на практики, които са се доказали като работещи и ефективни. Идеален пример за това е Асоциацията на българските училища в чужбина. Тази организация е пример как да се работи с българската държава за постигането на реални добри резултати. Държавата трябва да идентифицира организации и структури, подобни на Асоциацията на българските училища в чужбина и да работи с тях в съответните области.“

В продължение на пет години Асоциацията на българските училища в чужбина последователно и упорито отстоява целите, заложили в нейния устав, а именно: да обединява и подпомага българските училища извън България; да спомага за разширяване на образователния, методическия, културния и информационен обмен между тях; да популяризира българския език и култура; да защитава правата и интересите на българските училища в чужбина пред съответните държавни институции; да осигурява информационна, материално-техническа, юридическа и консултантска помощ на съществуващите училища; да съдейства за създаването и развитието на нови български училища извън границите на България.

Към настоящия момент Управителният съвет на АБУЧ се състои от следните 8 членове: д-р Боян Кулов – председател, д-р Ирина Ботева-Владикова – зам.-председател, г-жа Снежина Мечева – говорител, г-жа Боянка Иванова, г-жа Петя Цанева, г-жа Силвия Стаменова – ковчезник, г-жа Таша Малешкова, г-жа Ваня Велкова – завеждащ административни въпроси. Всички членове на Управителния съвет, живеещи в различни краища на света, работят на доброволни начала. Единствената награда за техния непрестанен всеотдаен труд са постиганите успехи за българското образование зад гра-

ница. Същевременно с това считам, че солидните резултати на Асоциацията на българските училища в чужбина се базира на единството в нашата организация. Сплотяват ни българското училище и грижата за хилядите български деца. Успехите на АБУЧ се дължат както на нейното ръководство, така и на всички нейни членове, които са 120, в т.ч. 62 юридически лица, намиращи се на четири континента. Членовете на АБУЧ допринасят за съхраняването на българската идентичност, активно популяризируют българския език, култура и традиции по света. В българските образователни звена зад граница са обхванати хиляди деца и стотици учители. Към тези български просветни огнища са приобщени също многобройни българи, които, въпреки отдалечеността им от България, милеят за българското училище и го подкрепят.

5-годишнината от основаването на Асоциацията на българските училища в чужбина ни подтиква към равностойност и размисъл. Предстои решаването на други въпроси, имащи приоритетно значение за всички български образователни звена зад граница. Ето няколко от тях:

Да се изградят механизми и стратегии за обратна адаптация на българските деца, завръщащи се от чужбина в България.

Да се изготвят адаптирани учебници за деца, израстващи в чуждо-езиковата среда и желаещи да изучават български език.

Да се сключат споразумения с държавите, в които има седалища на български училища и се уреди на държавно ниво ползването на материална база в приемащите страни.

Да се регламентира призоваването на българския език като матуриретен език и неговото включване в образователните системи на приемащите страни.

Да се регулира практиката за провеждането на годишни изпити по български език и литература, история

и география на България пред учителска комисия в българските училища в чужбина. Тази възможност позволява на хиляди деца, неживеещи в населено място с българско училище, да изучават български език, литература, история и география, както и да получат удостоверение за завършен клас или образователна степен. Решаването на този важен въпрос ще улесни и увеличи броя на завръщащите се от чужбина в България деца и юноши, включително и на тези от тях, които не са били обучавани в българско училище зад граница и за да продължат образованието си в българската образователна система, се налага да държат приравнителни изпити или повтарят учебни години.

Както досега, така и в бъдеще, АБУЧ последователно ще преследва своите цели и ще работи неотстъпно за решаването на въпросите, свързани с българското образование зад граница.

Броят на българските училища в чужбина и през 2012 г. продължава стремително да нараства. Многократно се мултиплицира броят на децата, желаещи да изучават български език и да посещават български училища зад граница. Тези два показателни факта трябва и занаят да бъдат съблюдавани от българските държавни институции, неправителствени организации, Асоциацията на българските училища в чужбина, от българските общности зад граница. Само с общи усилия може да се допринесе за намаляване на тревожния процес на езикова асимилация и за съхраняването на българската идентичност у младото поколение българи, живеещи зад граница. Добрият диалог между българските държавни институции и неправителствените организации от една страна и между българските общности зад граница, както и българските държавни институции и неправителствени организации от друга, би могъл да съдейства за завръщането на все повече български граждани в родината.

„Ако е за в България...“ - с тази мисъл Асоциацията на българските училища ще посрещне своя 5-годишен юбилей! АБУЧ има своя безспорен принос за издигането на българската духовност и активно инвестира в идните дни на България, чито граждани вече се разпростират на шест континента.

„Ако е за в България, то времето е в нас и ний сме във времето, то нас обръща и ний него обръщаме.“ Нека в нашето време думите на един от най-големите българи - Васил Левски да чертаят нови пътища! Нека тези пътища винаги да ни водят „в България“!

Ваня Велкова,
основател на Българското
училище в Хамбург,
съосновател и член на
Управителния съвет на АБУЧ
в „България СЕГА“
www.Bulgariasega.com